



# วุฒิสภา

## เอกสารประกอบการพิจารณาเบื้องต้น

ร่าง

พระราชบัญญัติ

แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..)

พ.ศ. ....

(แก้ไขเกณฑ์อายุเด็กในกรณีที่เด็กกระทำความผิดอาญา)

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

อ.พ.(ร) ๑๗/๒๕๖๔

จัดทำโดย

สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

[www.senate.go.th](http://www.senate.go.th)

## คำนำ

เอกสารประกอบการพิจารณาเบื้องต้นของร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (แก้ไขเกณฑ์อายุเด็กในกรณีที่ได้กระทำความผิดอาญา) เสนอโดย คณะรัฐมนตรี ต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๔ และได้เข้าสู่การพิจารณาของที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๓ ครั้งที่ ๑๘ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) วันพุธที่ ๘ กันยายน ๒๕๖๔ และครั้งที่ ๒๐ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) วันพุธที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๖๔

เอกสารประกอบการพิจารณาเบื้องต้นของร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อเป็นข้อมูลสำหรับประกอบการพิจารณาของสมาชิกวุฒิสภาในเบื้องต้น ทั้งนี้ ก่อนที่สภาผู้แทนราษฎรจะลงมติเห็นชอบด้วยกับร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (แก้ไขเกณฑ์อายุเด็กในกรณีที่ได้กระทำความผิดอาญา) และเสนอให้วุฒิสภาพิจารณาต่อไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ

สำนักกฎหมาย  
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา  
กันยายน ๒๕๖๔

### เอกสารประกอบการพิจารณาเบื้องต้น

#### จัดทำโดย

นายณัฐ ผาสุข	เลขาธิการวุฒิสภา
ร้อยตำรวจเอกหญิง วิริญญา ประสพสุข	รองเลขาธิการวุฒิสภา
นายทศพร แยมวงษ์	ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย
นายโสภณ ชาดบุษย์จาร์	ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานกฎหมาย ๒
นางเกตุจลินท์ วลัยจ้านงค์	นิติกรชำนาญการ
นางสาวจิตรกาน เจียรตระกูล	วิทยากรชำนาญการ
นางสิริกันย์ ส่องแสง	เจ้าพนักงานธุรการอาวุโส
นางสาวรัตติกาลญัตต์ น้อยนวม	เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน
นางกาญจนา ผลาชีวะ	เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน
นายพัลลภ วงศ์พานิช	เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน

กลุ่มงานกฎหมาย ๒ สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา โทร. ๐ ๒๘๓๑ ๙๒๙๖



ร่างพระราชบัญญัติ  
แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....  
(แก้ไขเกณฑ์อายุเด็กในกรณีที่เกิดกระทำความผิดอาญา)  
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

ประเด็นสำคัญจากการอภิปรายของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่หนึ่ง ชั้นรับหลักการ<sup>๑</sup>

๑. เหตุผลที่จำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๑.๑ การเสนอร่างพระราชบัญญัติ

ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (แก้ไขเกณฑ์อายุเด็กในกรณีที่เกิดกระทำความผิดอาญา) เสนอโดย คณะรัฐมนตรี ต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๔ และได้เข้าสู่การพิจารณาของที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๓ ครั้งที่ ๑๘ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) วันพุธที่ ๘ กันยายน ๒๕๖๔ และครั้งที่ ๒๐ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) วันพุธที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๖๔

๑.๒ สารสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม (นายสมศักดิ์ เทพสุทิน) ได้แถลงถึงหลักการและเหตุผลของร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (แก้ไขเกณฑ์อายุเด็กในกรณีที่เกิดกระทำความผิดอาญา) สรุปได้ ดังนี้

หลักการคือ แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา ดังต่อไปนี้

(๑) แก้ไขเพิ่มเติมเกณฑ์อายุเด็กซึ่งไม่ต้องรับโทษแม่ได้กระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด จากอายุยังไม่เกินสิบปี เป็นอายุยังไม่เกินสิบสองปี (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๗๓ วรรคหนึ่ง)

(๒) แก้ไขเพิ่มเติมเกณฑ์อายุเด็กในการพิจารณาเพื่อใช้วิธีการสำหรับเด็ก จากอายุกว่าสิบปีแต่ยังไม่เกินสิบห้าปี เป็นอายุกว่าสิบสองปีแต่ยังไม่เกินสิบห้าปี (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๗๔)

<sup>๑</sup> สามารถสืบค้นเอกสารแนบระเบียบวาระ เอกสารประกอบการพิจารณา บันทึกการประชุมในวาระที่หนึ่ง ชั้นรับหลักการ และบันทึกการออกเสียงลงคะแนนของสภาผู้แทนราษฎร ได้จากเว็บไซต์ E-Library ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร <http://library2.parliament.go.th/library/home.html> หรือสแกนข้อมูลผ่าน QR CODE หมายเลข ๑ ถึง ๕ ในหน้าที่ ๙ และหน้าที่ ๑๐



สำหรับเหตุผลที่จำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้คือ โดยที่ปัจจุบัน ประมวลกฎหมายอาญากำหนดเกณฑ์อายุเด็กซึ่งไม่ต้องรับโทษแม่ได้กระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิดไว้ที่อายุยังไม่เกินสิบปี แต่จากข้อมูลทางการแพทย์พบว่าเด็กอายุสิบสองปี กับเด็กอายุสิบปีไม่มีความแตกต่างกันมากนัก โดยเป็นช่วงอายุที่พัฒนาการด้านความคิด สติ ปัญญา จริยธรรม และความรู้สึกผิดชอบชั่วดี ยังไม่เจริญเติบโตเต็มที่ และยังไม่สามารถคาดการณ์ถึงผลที่อาจเกิดขึ้นจากการกระทำของตนได้อย่างดีพอ อีกทั้งเด็กอายุไม่เกินสิบสองปีอยู่ในวัย การศึกษาระดับประถมศึกษา ยังไม่สมควรให้เข้าสู่กระบวนการดำเนินคดีอาญาซึ่งมีขั้นตอน การดำเนินการบางประการที่กระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของบุคคล และอาจทำให้เด็กเรียนรู้ วิธีกระทำความผิดเพิ่มขึ้นจนนำไปสู่การกระทำความผิดซ้ำอีก กรณีจึงสมควรใช้มาตรการ ตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็กเพื่อให้การสงเคราะห์และคุ้มครองสิทธิและสวัสดิภาพของเด็ก อายุสิบปีแต่ไม่เกินสิบสองปีได้รับผลดียิ่งขึ้นโดยคำนึงถึงผลประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญ เพื่อให้เด็กกลับตัวเป็นคนดีและเป็นประชากรที่มีคุณภาพกลับคืนสู่สังคมได้ต่อไป ประกอบกับ การกำหนดเกณฑ์อายุของเด็กซึ่งไม่ต้องรับโทษแม่ได้กระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด จากอายุยังไม่เกินสิบปี เป็นอายุยังไม่เกินสิบสองปี เป็นการดำเนินการที่สอดคล้องกับข้อเสนอแนะ ทั่วไป ฉบับที่ ๑๐ (ค.ศ. ๒๐๐๗) (General Comment No. 10 (2007) Children's rights in juvenile justice) ที่ออกตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Convention on the Rights of Child) และ ประเทศไทยได้ตอบรับและให้คำมั่นโดยสมัครใจที่จะปฏิบัติตามภายใต้กลไก Universal Periodic Review (UPR) รอบที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๕๙ ถึง พ.ศ. ๒๕๖๓) อีกด้วย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

**ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (แก้ไขเกณฑ์อายุเด็กในกรณีที่เด็กกระทำความผิดอาญา) มีสาระสำคัญ ดังนี้**

(๑) แก้ไขเพิ่มเติมเกณฑ์อายุเด็กซึ่งไม่ต้องรับโทษแม่ได้กระทำการอันกฎหมายบัญญัติ เป็นความผิด จากอายุยังไม่เกิน ๑๐ ปี เป็นอายุยังไม่เกิน ๑๒ ปี (ร่างมาตรา ๓ แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๗๓ วรรคหนึ่ง)

(๒) แก้ไขเพิ่มเติมเกณฑ์อายุเด็กในการพิจารณาเพื่อใช้วิธีการสำหรับเด็กซึ่งไม่ต้อง รับโทษแม่ได้กระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด จากอายุกว่า ๑๐ ปี แต่ยังไม่เกิน ๑๕ ปี เป็นอายุกว่า ๑๒ ปี แต่ยังไม่เกิน ๑๕ ปี โดยกำหนดให้ศาลมีอำนาจที่จะดำเนินการ ดังนี้

(๒.๑) ว่ากล่าวตักเตือนเด็กนั้นแล้วปล่อยตัวไป และถ้าศาลเห็นสมควรจะเรียก บิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลที่เด็กนั้นอาศัยอยู่มาตักเตือนด้วยก็ได้

(๒.๒) มีคำสั่งให้มอบตัวเด็กนั้นให้แก่บิดา มารดา หรือผู้ปกครอง ถ้าศาลเห็นว่า บิดา มารดา หรือผู้ปกครองสามารถดูแลเด็กนั้นได้ โดยวางข้อกำหนดให้บิดา มารดา หรือผู้ปกครอง ระวังเด็กนั้นไม่ให้ก่อเหตุร้ายตลอดเวลาที่ศาลกำหนดซึ่งต้องไม่เกิน ๓ ปี และกำหนดจำนวนเงิน ตามที่เห็นสมควร ซึ่งบิดา มารดา หรือผู้ปกครองจะต้องชำระต่อศาลไม่เกินครั้งละ ๑๐,๐๐๐ บาท

ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

(แก้ไขเกณฑ์อายุเด็กในกรณีที่เด็กกระทำความผิดอาญา)

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)



เมื่อเด็กนั้นก่อเหตุร้ายขึ้น แต่ถ้าเด็กนั้นอาศัยอยู่กับบุคคลอื่นนอกจากบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง และศาลเห็นว่าไม่สมควรจะเรียกบิดา มารดา หรือผู้ปกครองมาวางข้อกำหนดดังกล่าว ศาลจะเรียกตัวบุคคลที่เด็กนั้นอาศัยอยู่มาสอบถามว่าจะยอมรับข้อกำหนดทำนองเดียวกันกับกรณีการมอบตัวเด็กให้แก่บิดา มารดา หรือผู้ปกครองหรือไม่ก็ได้ ถ้าบุคคลที่เด็กนั้นอาศัยอยู่ยอมรับข้อกำหนดเช่นนั้น ก็ให้ศาลมีคำสั่งมอบตัวเด็กให้แก่บุคคลนั้นโดยวางข้อกำหนดดังกล่าว

(๒.๓) ส่งตัวเด็กนั้นไปยังโรงเรียน หรือสถานฝึกและอบรม หรือสถานที่ซึ่งจัดตั้งขึ้นเพื่อฝึกและอบรมเด็ก ตลอดระยะเวลาที่ศาลกำหนด แต่อย่าให้เกินกว่าวันที่เด็กนั้นจะมีอายุครบ ๑๘ ปี

(ร่างมาตรา ๔ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๗๔ วรรคหนึ่ง)

(๓) กรณีที่ศาลได้มีคำสั่งให้มอบตัวเด็กให้แก่บิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลที่เด็กนั้นอาศัยอยู่ตามข้อ (๒.๒) ศาลจะกำหนดเงื่อนไขเพื่อคุ้มครองประพฤติดังกล่าวเช่นเดียวกับที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๕๖<sup>๒</sup> ด้วยก็ได้ ในกรณีเช่นว่านี้ ให้ศาลแต่งตั้งพนักงานคุมประพฤติหรือพนักงานอื่นใด เพื่อคุ้มครองประพฤติดังกล่าว (ร่างมาตรา ๔ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๗๔ วรรคสอง)

<sup>๒</sup> ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๖ บัญญัติไว้ ดังนี้

“มาตรา ๕๖ ผู้ใดกระทำความผิดซึ่งมีโทษจำคุกหรือปรับ และในคดีนั้นศาลจะลงโทษจำคุกไม่เกินห้าปี ไม่ว่าจะลงโทษปรับด้วยหรือไม่ก็ตามหรือลงโทษปรับ ถ้าปรากฏว่าผู้นั้น

(๑) ไม่เคยรับโทษจำคุกมาก่อน หรือ

(๒) เคยรับโทษจำคุกมาก่อนแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ หรือเป็นโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือ

(๓) เคยรับโทษจำคุกมาก่อนแต่พ้นโทษจำคุกมาแล้วเกินกว่าห้าปี แล้วมากระทำความผิดอีก โดยความผิดในครั้งหลังเป็นความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

และเมื่อศาลได้คำนึงถึงอายุ ประวัติ ความประพฤติ สติปัญญา การศึกษาอบรม สุขภาพ ภาวะแห่งจิต นิสัย อาชีพ และสิ่งแวดล้อมของผู้นั้น หรือสภาพความผิด หรือการรู้สึกความผิด และพยายามบรรเทาผลร้ายที่เกิดขึ้น หรือเหตุอันอันควรปรานีแล้ว ศาลจะพิพากษาว่าผู้นั้นมีความผิดแต่รอการกำหนดโทษหรือกำหนดโทษแต่รอการลงโทษได้ ไม่ว่าจะรับโทษจำคุกหรือปรับอย่างหนึ่งอย่างใดหรือทั้งสองอย่าง เพื่อให้โอกาสกลับตัวภายในระยะเวลาที่ศาลจะได้ออกหมายกำหนดแต่ต้องไม่เกินห้าปีนับแต่วันที่ศาลพิพากษา โดยจะกำหนดเงื่อนไขเพื่อคุ้มครองประพฤติดังกล่าวด้วยหรือไม่ก็ได้

เงื่อนไขเพื่อคุ้มครองประพฤติดังกล่าวผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง ศาลอาจกำหนดข้อเดียวหรือหลายข้อตามควรแก่กรณีได้ ดังต่อไปนี้

(๑) ให้ไปรายงานตัวต่อเจ้าพนักงานที่ศาลระบุไว้เป็นครั้งคราว เพื่อเจ้าพนักงานจะได้สอบถาม แนะนำ ช่วยเหลือ หรือตักเตือนตามที่เห็นสมควรในเรื่องความประพฤติและการประกอบอาชีพ หรือจัดให้กระทำกิจกรรมบริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์

(๒) ให้ฝึกหัดหรือทำงานอาชีพอันเป็นกิจจะลักษณะ

(๓) ให้ละเว้นการคบหาสมาคมหรือการประพฤติดังกล่าวอันอาจนำไปสู่การกระทำความผิดในทำนองเดียวกันอีก

(๔) ให้ไปรับการบำบัดรักษาการติดยาเสพติดให้โทษ ความบกพร่องทางร่างกายหรือจิตใจ หรือความเจ็บป่วยอย่างอื่น ณ สถานที่และตามระยะเวลาที่ศาลกำหนด

(๕) ให้เข้ารับการศึกษาอบรม ณ สถานที่และตามระยะเวลาที่ศาลกำหนด

ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

(แก้ไขเกณฑ์อายุเด็กในกรณีที่ได้กระทำความผิดอาญา)

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)



(๔) กรณีที่เด็กนั้นไม่มีบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง หรือมีแต่ศาลเห็นว่าไม่สามารถดูแลเด็กได้ หรือกรณีที่เด็กอาศัยอยู่กับบุคคลอื่นนอกจากบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง และบุคคลนั้นไม่ยอมรับข้อกำหนดดังกล่าวในข้อ (๒.๒) ศาลจะมีคำสั่งให้มอบตัวเด็กนั้นให้อยู่กับบุคคลหรือองค์การที่ศาลเห็นสมควรเพื่อดูแล อบรม และสั่งสอนตามระยะเวลาที่ศาลกำหนดก็ได้ ในเมื่อบุคคลหรือองค์การนั้นยินยอม ในกรณีเช่นว่านี้ ให้บุคคลหรือองค์การนั้นมีอำนาจเช่นเดียวกับผู้ปกครองเฉพาะเพื่อดูแล อบรม และสั่งสอน รวมตลอดถึงการกำหนดที่อยู่และการจัดให้เด็กมีงานทำตามสมควร หรือให้ดำเนินการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กตามกฎหมายว่าด้วยการนั้นก็ได้ (ร่างมาตรา ๔ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๗๔ วรรคสาม)

(๕) กำหนดให้ศาลมีอำนาจเปลี่ยนแปลงแก้ไขคำสั่งในข้อ (๒.๒) (๒.๓) (๓) และ (๔) หรือมีคำสั่งใหม่ตามอำนาจในมาตรา ๗๔ นี้ ถ้าภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด ความปรากฏแก่ศาลโดยศาลรู้เองหรือตามคำเสนอของผู้มีส่วนได้เสีย พนักงานอัยการ หรือบุคคลหรือองค์การที่ศาลมอบตัวเด็กเพื่อดูแล อบรม และสั่งสอน หรือเจ้าพนักงานว่า พฤติการณ์เกี่ยวกับคำสั่งนั้นได้เปลี่ยนแปลงไป (ร่างมาตรา ๔ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๗๔ วรรคสี่)

### ๑.๓ ความเป็นมาและความจำเป็นของร่างพระราชบัญญัติ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม (นายสมศักดิ์ เทพสุทิน) ได้กล่าวถึงความเป็นมาและความจำเป็นในการเสนอร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (แก้ไขเกณฑ์อายุเด็กในกรณีที่เด็กกระทำความผิดอาญา) สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

(๖) ห้ามออกนอกสถานที่อยู่อาศัย หรือห้ามเข้าในสถานที่ใดในระหว่างเวลาที่ศาลกำหนด ทั้งนี้ จะใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์หรืออุปกรณ์อื่นใดที่สามารถใช้ตรวจสอบหรือจำกัดการเดินทางด้วยก็ได้

(๗) ให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือเยียวยาความเสียหายโดยวิธีอื่นให้แก่ผู้เสียหายตามที่ผู้กระทำความผิดและผู้เสียหายตกลงกัน

(๘) ให้แก้ไขฟื้นฟูหรือเยียวยาความเสียหายที่เกิดแก่ทรัพยากรธรรมชาติ หรือสิ่งแวดล้อม หรือชดใช้ค่าเสียหายเพื่อการดังกล่าว

(๙) ให้ทำทัณฑ์บนโดยกำหนดจำนวนเงินตามที่ศาลเห็นสมควรว่าจะไม่ก่อเหตุร้าย หรือก่อให้เกิดภัยอันตรายแก่บุคคลอื่นหรือทรัพย์สิน

(๑๐) เจื่อนไขอื่น ๆ ตามที่ศาลเห็นสมควรกำหนดเพื่อแก้ไข ฟื้นฟู หรือป้องกันมิให้ผู้กระทำความผิดกระทำหรือมีโอกากระทำความผิดซ้ำอีก หรือเงื่อนไขในการเยียวยาผู้เสียหายตามที่เห็นสมควร

เงื่อนไขตามที่ศาลได้กำหนดตามความในวรรคสองนั้น ถ้าภายหลังความปรากฏแก่ศาลตามคำขอของผู้กระทำความผิด ผู้แทนโดยชอบธรรมของผู้นั้น ผู้อนุบาลของผู้นั้น พนักงานอัยการหรือเจ้าพนักงานว่าพฤติการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมความประพฤติของผู้กระทำความผิดได้เปลี่ยนแปลงไป เมื่อศาลเห็นสมควรศาลอาจแก้ไขเพิ่มเติมหรือเพิกถอนข้อหนึ่งข้อใดเสียก็ได้ หรือจะกำหนดเงื่อนไขข้อใดตามที่ได้กล่าวในวรรคสองที่ศาลยังมีได้กำหนดไว้เพิ่มเติมขึ้นอีกก็ได้ หรือถ้ามีการกระทำผิดทัณฑ์บนให้นำบทบัญญัติมาตรา ๔๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

(แก้ไขเกณฑ์อายุเด็กในกรณีที่เด็กกระทำความผิดอาญา)

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)



(๑) ข้อมูลทางการแพทย์ระบุว่า เด็กอายุ ๗ ปี ถึง ๑๒ ปี มีพัฒนาการด้านความคิด สติ ปัญญา และจริยธรรม ยังไม่สมบูรณ์ และความรู้สึกผิดชอบชั่วดียังไม่เจริญเติบโตเต็มที่ รวมทั้งไม่สามารถคาดการณ์ผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำของตนได้อย่างดีพอ

(๒) จากการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดของเด็กพบว่า เด็กที่เริ่มกระทำความผิดตั้งแต่อายุน้อยจะมีแนวโน้มกระทำความผิดซ้ำและกระทำผิดเป็นนิสัย หากนำเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมก่อนวัยอันควร จะส่งผลเสียต่อการกลับมาใช้ชีวิตปกติ

(๓) สถิติในการกระทำความผิดของเด็กอายุระหว่าง ๗ ปี ถึง ๑๒ ปี มีจำนวนน้อย และมีแนวโน้มลดลง

(๔) ที่ผ่านมา ประเทศไทยได้มีการแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับอายุของเด็กที่กระทำความผิด แต่ไม่ต้องรับโทษ จำนวน ๒ ครั้ง กล่าวคือ ในปี พ.ศ. ๒๕๔๙<sup>๓</sup> กำหนดอายุเด็กที่กระทำความผิดแต่ไม่ต้องรับโทษไว้ที่อายุ ๗ ปี และในปี พ.ศ. ๒๕๕๑<sup>๔</sup> กำหนดอายุเด็กที่กระทำความผิดแต่ไม่ต้องรับโทษไว้ที่อายุ ๑๐ ปี

(๕) เป็นการดำเนินการที่มีความสอดคล้องกับมาตรฐานของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Convention on the Rights of Child) และกติการะหว่างประเทศในการแก้ไขปัญหาเด็ก รวมทั้งกลไกการทบทวนสิทธิมนุษยชนของคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ

## ๒. การอภิปรายของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ก่อนที่ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรจะพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินี้ ในวาระที่หนึ่งขึ้นรับหลักการ ประธานสภาผู้แทนราษฎรได้อนุญาตให้ นางชัตติยา รัตนดิถก ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนากระบวนการยุติธรรม สำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม เข้าร่วมชี้แจงต่อที่ประชุม ตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๗๖<sup>๕</sup>

<sup>๓</sup> พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๕๔๙ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๗๓ บัญญัติไว้ ดังนี้  
“มาตรา ๗๓ เด็กอายุยังไม่เกินเจ็ดปี กระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด เด็กนั้นไม่ต้องรับโทษ”

<sup>๔</sup> พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๑) พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๕ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๗๓ บัญญัติไว้ ดังนี้

“มาตรา ๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๗๓ แห่งประมวลกฎหมายอาญา และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๗๓ เด็กอายุยังไม่เกินสิบปี กระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิดเด็กนั้นไม่ต้องรับโทษ

ให้พนักงานสอบสวนส่งตัวเด็กตามวรรคหนึ่งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็ก เพื่อดำเนินการคุ้มครองสวัสดิภาพตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น”

<sup>๕</sup> ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๗๖ กำหนดไว้ว่า

“ข้อ ๗๖ ประธานอาจอนุญาตให้นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีมอบหมายให้บุคคลใด ๆ ชี้แจงข้อเท็จจริงต่อที่ประชุมประกอบการอภิปรายของนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีก็ได้”



ภายหลังจากที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม (นายสมศักดิ์ เทพสุทิน) ได้เสนอร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (แก้ไขเกณฑ์อายุเด็กในกรณีที่เด็กกระทำความผิดอาญา) ต่อที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรแล้ว มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

๒.๑ จากสถิติการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน ในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ พบว่ามีเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบดูแลของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จำนวนประมาณ ๑๙,๔๗๐ คน แบ่งเป็น ๑) เด็กอายุเกิน ๑๐ ปี แต่ไม่เกิน ๑๕ ปี จำนวนประมาณ ๒,๖๐๕ คน และ ๒) เด็กอายุเกิน ๑๕ ปี แต่ไม่เกิน ๑๘ ปี จำนวนประมาณ ๑๖,๘๖๕ คน ซึ่งการแก้ไขเพิ่มเติมตามร่างพระราชบัญญัตินี้ จะเป็นประโยชน์ต่อเด็กที่กระทำความผิดที่มีช่วงอายุเกิน ๑๐ ปี แต่ไม่เกิน ๑๕ ปี เท่านั้น และในปีที่ผ่านมา มีเด็กอายุระหว่าง ๑๐ ถึง ๑๒ ปี ที่กระทำความผิดและเข้าสู่การใช้วิธีการสำหรับเด็ก จำนวนประมาณ ๕๒๙ คน ดังนั้น จึงขอสอบถามว่า ในปัจจุบันที่มีการกำหนดเกณฑ์อายุเด็กที่กระทำความผิดซึ่งไม่ต้องรับโทษไว้ที่อายุไม่เกิน ๑๐ ปี และกำลังดำเนินการเพื่อแก้ไขเกณฑ์อายุเด็กที่กระทำความผิดซึ่งไม่ต้องรับโทษเป็นอายุไม่เกิน ๑๒ ปี ตามร่างพระราชบัญญัตินี้ ทางหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้กำหนดมาตรการหรือวิธีการเกี่ยวกับการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็กหรือไม่ อย่างไร และเพราะเหตุใดจึงไม่มีการแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๗๓ วรรคสอง<sup>๖</sup> จาก “เพื่อดำเนินการคุ้มครองสวัสดิภาพตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น” เป็น “เพื่อดำเนินการให้การสงเคราะห์ และคุ้มครองสวัสดิภาพ” ทั้งนี้ เพื่อให้พนักงานเจ้าหน้าที่สามารถปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมาย และครอบคลุมกระบวนการสงเคราะห์และคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก

๒.๒ เมื่อพิจารณาเหตุผลประกอบร่างพระราชบัญญัตินี้ พบว่า การแก้ไขเพิ่มเติมเกณฑ์อายุเด็กที่กระทำความผิดซึ่งไม่ต้องรับโทษเป็นอายุไม่เกิน ๑๒ ปี เป็นการดำเนินการสืบเนื่องจากการที่ประเทศไทยได้ตอบรับและให้คำมั่นโดยสมัครใจที่จะปฏิบัติตามข้อเสนอแนะทั่วไปฉบับที่ ๑๐ (ค.ศ. ๒๐๐๗) (General Comment No. 10 (2007) Children's rights in juvenile justice) ที่ออกตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Convention on the Rights of Child) ของคณะกรรมการสิทธิเด็กแห่งสหประชาชาติ ซึ่งได้ให้คำแนะนำไว้ จำนวน ๗ ประการ ได้แก่

- ๑) เพิ่มอายุขั้นต่ำของเด็กจากอายุ ๑๐ ปี เป็นอายุ ๑๒ ปี
- ๒) การส่งเด็กไปยังสถานควบคุมตัวหรือกักขัง ต้องเป็นทางเลือกสุดท้ายในระยะสั้นที่สุด
- ๓) เด็กได้รับการแยกตัวออกจากผู้ใหญ่

<sup>๖</sup> ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๗๓ วรรคสอง บัญญัติไว้ ดังนี้

“มาตรา ๗๓ ๖๑๑ ๖๑๑

ให้พนักงานสอบสวนส่งตัวเด็กตามวรรคหนึ่งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็กเพื่อดำเนินการคุ้มครองสวัสดิภาพตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น”





๔) ส่งเสริมมาตรการทางเลือก เช่น การบังคับคดี และคุมประพฤติ

๕) การอบรมผู้พิพากษาและบุคลากรในการพิจารณาคดี

๖) การจัดโครงการคืนเด็กสู่สังคม

๗) การใช้ประโยชน์จากเครื่องมือและความร่วมมือทางการเงินจากองค์การระหว่างประเทศ เช่น สำนักงานว่าด้วยยาเสพติดและอาชญากรรมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Office on Drugs and Crime : UNODC) และองค์การทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ (United Nations International Children's Emergency Fund : UNICEF)

แต่อย่างไรก็ดี เมื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้พบว่า เป็นการดำเนินการที่เป็นไปตามข้อเสนอแนะในข้อ ๑) โดยเพิ่มอายุขั้นต่ำของเด็กจากอายุไม่เกิน ๑๐ ปี เป็นอายุไม่เกิน ๑๒ ปี เท่านั้น นอกจากนี้ คณะกรรมการสิทธิเด็กแห่งสหประชาชาติ ยังได้มีข้อเสนอแนะทั่วไปฉบับที่ ๒๔ (General Comment No. 24 (2019) on Children's rights in the child justice system)<sup>๓</sup> เพิ่มอายุขั้นต่ำของเด็กเป็นอายุ ๑๔ ปี ดังนั้น จึงควรดำเนินการแก้ไขเกณฑ์อายุเด็กตามร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ให้สอดคล้องกับข้อเสนอแนะฉบับดังกล่าวไปในคราวเดียวกัน และปรับแก้ประมวลกฎหมายอาญา รวมทั้งกระบวนการพิจารณาคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดให้ครอบคลุมทุกช่วงวัย ตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสิทธิเด็กแห่งสหประชาชาติ และกลไก Universal Periodic Review (UPR) ทั้งระบบ ทั้งนี้ เพื่อให้ประเทศไทยสามารถปฏิบัติให้สอดคล้องและเป็นไปตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสิทธิเด็กแห่งสหประชาชาติฉบับที่เป็นปัจจุบัน และเป็นไปตามกลไก Universal Periodic Review (UPR) รอบที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๕๔ ถึง พ.ศ. ๒๕๖๓)

๒.๓ แม้ว่าความในร่างมาตรา ๔ ซึ่งเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๗๔ จะมีการแก้ไขเกณฑ์อายุเด็กเพื่อใช้วิธีการสำหรับเด็ก จากอายุกว่า ๑๐ ปี แต่ยังไม่เกิน ๑๕ ปี เป็นอายุกว่า ๑๒ ปี แต่ยังไม่เกิน ๑๕ ปี ก็ตาม แต่ไม่มีการแก้ไขรายละเอียดอื่นที่เกี่ยวข้องกับการใช้วิธีการสำหรับเด็ก จึงเห็นว่าไม่มีความจำเป็นที่จะต้องแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรานี้

๒.๔ การกำหนดหลักการข้อ (๑) ตามร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ว่า “แก้ไขเพิ่มเติมเกณฑ์อายุเด็กซึ่งไม่ต้องรับโทษแม่ได้กระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด จากอายุยังไม่เกินสิบปี เป็นอายุยังไม่เกินสิบสองปี” ทำให้สภาผู้แทนราษฎรไม่สามารถแก้ไขเกณฑ์อายุเด็กซึ่งไม่ต้องรับโทษเป็นอย่างอื่นตามที่เหมาะสม

<sup>๓</sup> General Comment No. 24 (2019) on Children's rights in the child Justice system





### ๓. การตอบชี้แจง

เมื่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอภิปรายเสร็จแล้ว นางชัตติยา รัตนติลก ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนากระบวนการยุติธรรม ในฐานะผู้แทนสำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม ได้ตอบชี้แจง สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

๓.๑ ผลจากการศึกษาวิจัย พบว่า การแก้ปัญหาเด็กอายุน้อยกระทำความผิดที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดคือ การให้เด็กได้รับการแก้ไขปรับเปลี่ยนพฤติกรรมโดยกระบวนการคุ้มครองสวัสดิภาพ ซึ่งการแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๗๓ ตามร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ จากอายุยังไม่เกิน ๑๐ ปี เป็นอายุยังไม่เกิน ๑๒ ปี นั้น จะมีระเบียบคณะกรรมการคุ้มครองเด็กแห่งชาติว่าด้วยวิธีการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กที่ต้องหาว่ากระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิดแต่อายุยังไม่ถึงเกณฑ์ต้องรับโทษทางอาญา พ.ศ. ๒๕๕๕<sup>๔</sup> กำหนดแนวปฏิบัติที่เหมาะสมไว้ ได้แก่ การจับกุม สืบสวน สอบสวน การสืบเสาะข้อมูล การดูแล และการให้การสังคมสงเคราะห์ต่าง ๆ โดยดำเนินการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องคือ กรมกิจการเด็กและเยาวชน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ซึ่งได้มีการเตรียมความพร้อมในการดูแลเด็กกลุ่มนี้ไว้แล้ว และในปัจจุบันได้กำหนดแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการแก้ไขฟื้นฟูเด็กและเยาวชนกลุ่มนี้ในชุมชนไว้ด้วย ดังนั้น ภายหลังจากได้มีการแก้ไขโดยเพิ่มอายุเด็กที่กระทำความผิดตามร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ จะมีหน่วยงานที่รองรับภารกิจในการดูแลแก้ไขฟื้นฟูให้มีความสอดคล้องกับลักษณะพัฒนาการของเด็กในวัยนี้ อย่างชัดเจนแล้ว

นอกจากนี้ จากการศึกษาวิจัยยังพบว่า เด็กในวัยดังกล่าวที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม เคยตกเป็นเหยื่อของการใช้ความรุนแรงทางด้านร่างกายและจิตใจ และมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับการดูแลและได้รับความคุ้มครองในรูปแบบการให้การสงเคราะห์มากกว่าการเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม

๓.๒ กรณีที่ต้องกำหนดเกณฑ์อายุเด็กที่กระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิดแต่ไม่ต้องรับโทษไว้ที่อายุไม่เกิน ๑๒ ปี เนื่องจากพัฒนาการทางสมองของเด็กที่มีอายุไม่เกิน ๑๒ ปี มีความแตกต่างจากเด็กที่มีอายุเกิน ๑๒ ปีขึ้นไป จึงต้องกำหนดเกณฑ์อายุเด็กเป็นอายุไม่เกิน ๑๒ ปี

<sup>๔</sup> ระเบียบคณะกรรมการคุ้มครองเด็กแห่งชาติว่าด้วยวิธีการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กที่ต้องหาว่ากระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิดแต่อายุยังไม่ถึงเกณฑ์ต้องรับโทษทางอาญา พ.ศ. ๒๕๕๕





#### ๔. ผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่หนึ่ง ชั้นรับหลักการ<sup>๑</sup>

มติ ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๓ ครั้งที่ ๒๐ (สมัยสามัญประจำปี ครั้งที่หนึ่ง) วันพุธที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๖๔ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติในวาระที่หนึ่ง รับหลักการร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (แก้ไขเกณฑ์อายุเด็กในกรณีที่ได้กระทำความผิดอาญา) ด้วยคะแนนเสียง ๒๘๓ เสียง ไม่รับหลักการ ไม่มีงดออกเสียง ๑ เสียง และไม่ลงคะแนนเสียง ๑ เสียง และมีมติให้ตั้งคณะกรรมการวิสามัญ จำนวน ๓๙ คน เพื่อพิจารณาในวาระที่สอง ชั้นคณะกรรมการ กำหนดการแปรญัตติภายใน ๗ วัน

๑. ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (แก้ไขเกณฑ์อายุเด็กในกรณีที่ได้กระทำความผิดอาญา) (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ) ซึ่งเป็นเอกสารแนบระเบียบวาระ ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๓ ครั้งที่ ๑๘ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) วันพุธที่ ๘ กันยายน ๒๕๖๔  
<http://edoc.parliament.go.th/Meeting/MeetingViewer.aspx?id=762>



๒. เอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (แก้ไขเกณฑ์อายุเด็กในกรณีที่ได้กระทำความผิดอาญา) (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ) ของสำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๓ ครั้งที่ ๑๘ (สมัยสามัญประจำปี ครั้งที่หนึ่ง) วันพุธที่ ๘ กันยายน ๒๕๖๔  
<https://dl.parliament.go.th/handle/lirt/581235>



<sup>๑</sup> ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (แก้ไขเกณฑ์อายุเด็กในกรณีที่ได้กระทำความผิดอาญา) ได้เข้าสู่การพิจารณาของที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๓ ครั้งที่ ๒๐ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) วันพุธที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๖๔ เพื่อให้สภาผู้แทนราษฎรลงมติในวาระที่หนึ่ง ชั้นรับหลักการ (ซึ่งเป็นการพิจารณาต่อจากคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๓ ครั้งที่ ๑๘ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) วันพุธที่ ๘ กันยายน ๒๕๖๔)



๓. บันทึกการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๓ ครั้งที่ ๑๘  
(สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) วันพุธที่ ๘ กันยายน ๒๕๖๔

[https://msbis.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/parliament\\_report/main\\_warehouse\\_dll\\_x.php?aid=10035&mid=4339](https://msbis.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/parliament_report/main_warehouse_dll_x.php?aid=10035&mid=4339)



๔. บันทึกการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๓ ครั้งที่ ๒๐  
(สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) วันพุธที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๖๔

[https://msbis.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/parliament\\_report/main\\_warehouse\\_dll\\_x.php?aid=10041&mid=4342](https://msbis.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/parliament_report/main_warehouse_dll_x.php?aid=10041&mid=4342)



๕. บันทึกการออกเสียงลงคะแนนของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร  
ในการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๓ ครั้งที่ ๒๐  
(สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) วันพุธที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๖๔

[https://msbis.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/parliament\\_report/main\\_warehouse\\_dll\\_x.php?aid=10040&mid=4342](https://msbis.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/parliament_report/main_warehouse_dll_x.php?aid=10040&mid=4342)

